

in 6. ubi loquendo de consimili casu expresse rescribitur, quod nequeat illi provideri de beneficio electivo, cui Pontifex provideri mandat de beneficiis, « etiamsi curam habeant animarum, ac collationem, provisionem, præsentationem, vel dispositionem spectantibus quorumcunque. » Quia (inquit Glossa ibid. *ŷ. Electionem*) sub verbo *Provisionis*, vel *Dispositionis*, non includitur electio, cum inter ista tria sit differentia. Concordat Clem. 1. § fin. h. t. ubi consimilis decisio reperitur, addita ea ratione: « Cum nullam de electione fecerimus mentionem. » Nam Beneficia electiva, sunt speciali nota digna. Felinus c. *In nostra*. n. 25, coroll. 31. *de Rescript.*; Gomez, ubi supra; Gonzalez cit. Gloss. 19, n. 6, allegans alios: sicque non comprehenduntur sub generali reservatione, sed epus est speciali eorum mentione. Et talem etiam facere consueverunt Romani Pontifices, quando beneficia electiva reservare intenderunt; uti patet ex Extravag. *Ad regimen*. h. t. inter commun. ibi: « Etiamsi ad illa personæ consueverint, vel debuerint per electionem, seu quemvis alium modum providendi assumi. » Id ipsum liquet ex Extravag. *Ad Romani*. eod. inter commun. ubi pariter fit expressa mentio beneficiorum electivorum.

405. *Beneficia, quæ ex consuetudine magistris et doctoribus sunt conferenda, an comprehendantur sub reservationibus.* — His addi possent nonnulli alii casus, de quibus auctores, præsertim n. 393. citati fusius tractant: verum præmissi sunt cæteris scitu utiliores, plures etiam ex aliis sunt admodum controversi inter doctores. Sic, quamvis Glossa fin. in c. *Cum in Ecclesia tua*. 25. *de Præbend.* in 6. et post ipsam Æneas de Falconibus, ubi supra, quæst. 3. principal. n. 22. asserat, quod beneficia, quæ ex consuetudinis magistris, aut doctoribus sunt conferenda, non comprehendantur sub reservationibus, nec sub litteris apostolicis, quæ *Expectativæ* dicuntur: tamen Covarruvias, *Practic.* quæst. cap. xxxvi, n. 4. et Pirhing, h. t., n. 325. in fin. non immerito de hoc dubitant.

406. *Quid dicendum de beneficiis regularibus? et de beneficio monoculo?* — Insuper, quod in generali reservatione beneficiorum non censeantur reservata beneficia regularia, nisi specialiter exprimantur; tradit Æneas de Falconibus, cit. quæst. 3. principal. n. 29. id probans per textum, Glossam, et notata in c. *Cum de beneficio*. 5, h. t., in

6; Barbosa, d. allegat. 57, n. 28. Et pro hac sententia plures alios allegat Gonzalez, ubi supra, Gloss. 8. n. 1. et seqq. eo, quod beneficia regularia regulariter non sint perpetua, sed ad nutum revocabilia, c. *Cum ad monasterium*. § *Tales. de Statu monach.* simulque non nisi regularibus sint conferenda. Clem. un. *de Supplend. negligent. Prælat.* juncto concilio Tridentino, sess. 14. cap. x. *de Reform.* Oppositum tamen ex mente propria, tenet Gonzalez, loc. cit. n. 18. 19. et seqq. Rursus beneficium monoculum, seu quod unicum duntaxat habet prælatus, aliusque collator ad conferendum, non comprehendit sub reservatione generali, tradit Glossa in Clem. 1. *ŷ. In certa*. h. t. Æneas de Falconibus, loc. cit. n. 32. Et pro hac sententia plures alios auctores, atque rationes, adducit Gonzalez, loc. cit. gloss. 9. § 4. n. 1. et seqq. Quamvis hic ipse n. 14. contrarium verius esse putet. Tacentur brevitate causa nonnulli alii consimiles casus. (ADNOTATIO LIV.)

§ XIV.

DE BENEFICIIS AFFECTIS, ET APPOSITIONE MANUS PAPÆ.

407. *Beneficia affecta, quæ? —* Quæritur I. Quæ beneficia conferantur affecta; et an differant a reservatis? Resp. I. Beneficia affecta idem sunt, ac beneficia per appositionem manus Papæ impedita, quominus ab inferiore Collatore ordinario conferri possint. Pirhing, h. t. n. 321. Nam Papa apponendo manum, censetur tacite atque ipso facto, collationem beneficii ad se revocare: sicque sub nullitate actus ligare manus inferioris, ne amplius pro ea vice possit ejus collationi se immiscere, arg. c. *Ut nostrum*. 66. *de Appellation.* atque amplius patebit ex dicendis.

408. *In effectu parum, aut nihil differunt a reservatis.* — Resp. II. Quamvis in effectu parum, aut nihil differant beneficia affecta a reservatis: nihilominus striete, ac proprie loquendo, differunt ab istis. Ita Æneas de Falconibus, *Tractatum*, tom. XV. part. I. *de Reservation. Benefic.* prælud. 3, n. 1. et seqq.; Azorius, part. II. lib. VI. cap. xxxiv, quæst. 5; Barbosa, part. III. *Juris ecclesiast. univ.* cap. xiii, n. 43 et 90; Gonzalez, ad reg. 8. Cancell. gloss. 52, n. 2. et seqq.; Pirhing, h. t., n. 317, et alii. Ratio prioris partis est, quia, sicut beneficia collationi Papæ reser-

§ XIV. DE BENEFICIIS AFFECTIS, ET APPOSITIONE MANUS PAPÆ.

vata, non possunt conferri per inferiorem, ita nec beneficia affecta: ac proinde, quantum attinet effectum utriusque, parum, aut nihil differre beneficium affectum a reservato, recte existimat Azorius loc. cit.

409. *Stricte tamen, ac proprie loquendo, differunt ab istis.* — Altera vero pars probatur ex Extravag. *Ad Romani*. h. t. inter commun. ibi: « Reservatis, vel affecta remanserint. » Similia habentur in reg. 8. Cancellariæ, ubi pariter beneficia affecta clare secernuntur a reservatis, dum dicitur: « Dummodo alias dispositioni apostolicæ reservata, vel affecta non fuerint. » Et infra: « Reservatorum, vel affectorum. » Nam de natura illius dictionis, *Vel*, est, quod ponatur inter diversa; ut Rubr. ff. *de Acquirend. et amittend. possess.* ac notat Baldus in l. *Filix. C. de Collation.*; Barbosa *de Dictionib. usu frequent.*, Diction. 415, n. 1, et alii.

410. 411 et 412. *Ei in quibus? De natura dictionis vel est, quod ponatur inter diversa. Affectio beneficiorum est majoris efficacæ, quam simplex reservatio.* — Resp. III. Beneficia affecta differunt imprimis a reservatis ex eo: quia reservatio respicit actum verbalem, atque expressum: ut, si Papa per bullam aut etiam solo verbo dicat, « Reservamus nobis, » etc. appellatur *Reservatio*. Et contra affectio respicit actum realem, et factum aliquod, ex quo Papa demonstrat, se velle providere: sicque ipso facto, atque suprema sua auctoritate, ligantur manus collatoris inferioris circa disponendum de ejusmodi beneficio: unde oritur tacita hujus reservatio. Sic contingit, quando Papa apposit manum super collatione alicujus beneficii: tunc enim, non obstante, quod collatio illa ob aliquod impedimentum non fuerit valida, nec sortita effectum; adhuc beneficium dicitur affectum; adeo ut pro ea vice nequeat conferri per inferiorem, juxta textum notabilem in Extravag. *Ad Romani*. § *Nos qui*. et § *Romani*, h. t. et inter commun.; Æneas de Falconibus cit. *Præbend.* 3. n. 3 et 4; Barbosa, lib. III. *Juris ecclesiast. univ.* cap. xiii, n. 43 et 90; Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 52; Pirhing, h. t., n. 317. Id ipsum patet ex pluribus casibus, n. 416. ac seqq. referendis.

Secundo differunt: quia beneficium reservatum nunquam amplius potest conferri ab inferiore; beneficium affectum vero, licet pro ea vice, qua pontifex manum apposuit super ejus provisione, nequeat ab inferiore

aliquo conferri; potest tamen ita conferri pro alia vice, postquam provisio Papæ suum effectum consecuta fuit. Unde affectio non adimit inferiori potestatem conferendi in perpetuum, sed solum pro una vice: bene tamen reservatio, nisi revocetur.

Tertio differunt: quia affectio beneficiorum, seu appositio manus Papæ in illis, est majoris efficacæ, quam simplex reservatio. Nam illa afficit etiam ignorantes, juxta cit. Extravag. *Ad Romani*. h. t. non vero simplex reservatio absque decreto irritante, ut dicitur n. Æneas de Falconibus loc. cit. *Prælud.* 3. n. 4. et quæst. 4. principal. *Effect.* 1. n. 4. Gonzalez cit. gloss. 52. n. 9. Chokier, in reg. 9. (alias 8.) Cancell. n. 11. Rebuffus in *Praxi benefic.* tit. *de Reservat.* n. 34. et alii.

413. *Appositio manus pontificiæ, quid? —* Quæritur II. Quid sit appositio manus pontificiæ, causans affectionem beneficiorum, quibusque modis contingat? Resp. I. « Appositio manus pontificiæ, » quantum ad propositum, aliud non est, quam quod Papa aliter non reservando beneficium, intromittat se circa illius dispositionem. Ita Æneas de Falconibus cit. *Prælud.* 3. n. 4. et in re communis. Quia enim plus est factis demonstrare, quam verbis dicere. Glossa in c. *Dilecti*. 52. juncto textu ibid. *de Appellation.* Hinc Papa, semel intromittere se dispositioni ejuspiam beneficii, censetur ipso facto, sua suprema potestate, ejus collationem ad se revocare: sicque ligantur manus inferiorum, ut nihil amplius per istos circa illius beneficii, collationem valide fieri possit, arg. c. *Ut nostrum*. 66. *de Appellat.* Concordat cap. 1. et II. *de Confirmat. uti*. ubi, postquam Papa manum apposuit, confirmando jura ejuspiam, nequit iudex inferior de iisdem cognoscere. Et c. *Si eo tempore*. 45. *de Election.* in 6. ubi Papa manum apponente, puta, reservante sibi electionem, vel saltem inhibente, ne electores ad electionem procedant, omnia carere censentur effectu; si quæ postmodum subsequuntur.

414. *Per eum ligantur manus inferiorum. Plus est, factis demonstrare quam verbis dicere.* — Id ipsum clarius habetur expressum in cit. Extravag. *Ad Romani*. § *Romani* h. t. inter commun. Ubi Paulus Papa II. in hæc verba decrevit: « Romani quoque Pontificis manus appositio nem prædicam tantæ efficacæ, tantæque virtutis existere, ut etsi litteræ apostolicæ super provisionibus beneficiorum,

aut de providendo mandatis, in quibus decretum, et reservatio hujusmodi apponuntur ex aliqua causa suum debitum non sortiantur effectum: facultatem tamen providendi de beneficiis taliter reservatis, quibuscunque aliis fuisse adeptam hujus perpetuæ, et irrefragabilis constitutionis edicto, de venerabilium fratrum nostrorum sanctæ romanæ Ecclesiæ cardinalium consilio, omnia et singula beneficia ecclesiastica — per hujusmodi reservationem, et decretum remansisse, et remanere semper affecta, nullumque de illis cum primam vacare contigerit) præter eundem Romanum Pontificem ea vice quovis modo disponere potuisse, sive posse, harum serie decernimus, et pariter declaramus — Decernentes ex nunc irritum, et inane, si secus superbis a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. » Hæc ibi.

415. *Appositio manus pontificiæ, inducens affectionem beneficiorum, multis modis, contingit.* — Resp. II. Appositio manus pontificiæ, inducens affectionem beneficiorum, multis modis contingit. Ita Æneas de Falconibus cit. *Præhud.* 3. n. 4; Rebuffus d. tit. *de Reservation.* n. 30, et seqq.; Barbosa, lib. V. *Jur. Ecclesiast. univ.* cap. XIII, num. 90. et seqq.; Gonzalez cit. gloss. 52. num. 11. et seqq. et alii, plures ejusmodi modo referentes.

416. *Papa censetur manum apponere, sicque beneficium reddi affectum, quando istud cuiusdam dat in commendam, vel in eo ponit administratorem.* — Id ipsum, videlicet appositionem manus pontificiæ multis modis contingere; probatur inductione. Sic enim imprimis censetur Papa manum apponere, ac proinde beneficium reddi affectum, quando Papa cuiusdam beneficium dat in commendam, vel in eo ponit administratorem: tunc enim ex appositione manus Papæ adeo beneficium remanet affectum, ut cessante commenda, vel administratione, nequeat conferri per alium Papam inferiorem, donec de eo Papa plene et perfecte disponat. Garcias part. IV. *de Beneficiis.* cap. IV, n. 68. et seqq. Barbosa cit. lib. III, cap. XIII, n. 90; Æneas de Falconibus, eod. n. 4, et quæst. 4, principal. *Effect.* 38; Chokier cit. n. 11; card. de Luca, discurs. 4. *de Beneficiis.* n. 9. allegans communem beneficalistarum propositionem, quod ex commenda resultet reservatio, donec provideatur in titulum. Gonzalez d. gloss. 52. n. 11. et gloss. 5. § 8. n. 61. allegans plurimos alios.

417. *Vel quando concedit alicui mandatum de providendo super servo beneficio, etc. Aut prohibet electoribus, ne procedant ad electionem.*

— Secundo, beneficium remanet affectum ex eo: quia Papa concedit alicui mandatum de providendo pro certo beneficio, etiam si istud nondum vacaverit, nec alias sit reservatum. Barbosa cit. num. 90. Gonzalez d. gloss. 52. n. 13. et alii; estque expressum in cit. Extravag. *Ad Romani.* § *Romani* h. t. inter commun. Idemque dicendum, quando Papa prohibet electoribus, ne procedant ad electionem, c. *Si eo tempore.* 45. *de Election.* in 6. Æneas de Falconibus d. *Præhud.* 3. n. 4; Rebuffus, ubi supra, n. 32.

418. *Vel quando apponit decretum de dimittendo beneficio in manibus ejus. Aut mandat aliquem privari suo beneficio.* — Tertio, si Papa apponat decretum alicui de dimittendo beneficio in manibus ejus. Barbosa loc. cit. Gonzalez d. gloss. 52. n. 14. allegans Rotam decis. 14. *de Rerum permutat.* in antiq. idque intelligens, etiamsi alter non dimitteret beneficium: quia adhuc solus Papa posset conferre pro ea vice. Idemque procedit, quando Papa mandat aliquem privari suo beneficio: nam secuta privatione, utpote jussu et auctoritate Papæ facta, beneficium remanet affectum, atque collationi Papæ reservatum, juxta Extravag. *Ad regimen.* § *Præmissorum.* §. *Vel privationem.* h. t. inter commun. Æneas de Falconibus cit. *Præhud.* 3. n. 4.

419. *Item, quando Papa recipit renuntiationem alicujus beneficii.* — Quarto contingit appositio manus pontificiæ, quando Papa recipit renuntiationem alicujus beneficii, in manibus suis factam, etiam in mense ordinarii; tunc enim beneficium ita remanet affectum, ut nullus inferior possit de illo providere, quamvis a Papa nondum fuerit collatum. Gonzalez cit. gloss. 52. n. 16. Barbosa lib. III. *Jur. ecclesiast. univ.* cap. XIII. n. 90; Pirhing, h. t. n. 317. et alii.

420. *Sive quando v. g. jure præventionis, etc., concedit alicui beneficium, sed invalide. Dantur autem tales casus. Remissive.* — Ulterius intervenit appositio manus pontificiæ, quando Papa, v. g. jure præventionis, aut prævenire intendens, concedit alicui beneficium, sed invalide: quia nimirum collatio non tenet ex aliquo defectu impetrantis, puta, ob hujus inhabilitatem, vel commissum vitium subreptionis: quia nihilominus beneficium manet effectum, neque inferior ejus collationi sese intromittere valet. Nam ex quo Papa

manus apposuit, remanet ligatæ manus collatoris ordinarii inferioris. Barbosa cit. n. 90. Gonzalez d. gloss. 62. num. 14. 15. et seqq. allegans alios; atque universim viginti duos casus referens, in quibus beneficia ex appositione manus Papæ remanent affecta, adeo, ut nullus inferior de ipsis disponere valeat.

421. *Regula illa, quod appositio manus Papæ ligat manus inferiorum plures patitur limitationes.* — Resp. III. Nihilominus regula illa, videlicet, quod « Appositio manus Papæ liget manus omnium inferiorum, » plures patitur limitationes; juxta illud vulgatum: « Nulla regula sine exceptione. » Gonzalez ad reg. 8. Cancell. cit. gloss. 52, n. 38. seqq. plures tales casus aliis enumerans.

422. *Nempe, quando Papa apponit manum ad alium effectum, quam conferendi beneficium. Actus agentium non operantur ultra intentionem eorum.* — Et primo quidem dicta regula limitatur, quando Papa apponit manum ad alium effectum, quam conferendi beneficium. Tunc enim non remanet ligatæ manus collatoris inferioris, ne beneficium vacans conferre possit: nam appositio manus non operatur ultra intentionem Papæ, juxta illud: « Actus agentium non operantur ultra intentionem eorum; » quod desumitur ex l. *Non omnis.* h. t. *Si certum petatur.* Barbosa, Axiomat. 12. n. 7. citans alios. Sic, quando Papa super beneficio aliquo reservat pensionem ad favorem resignantis, non propterea collator ordinarius impeditur, quominus beneficium illud, dum vacat, possit conferre: quia manus appositio quoad unum effectum, v. g. reservatæ pensionis, non operatur quoad alium, v. g. reservatæ collationis, contra intentionem agentis, c. *Quia intentionis.* 29. *de Privileg.* cum similibus; Rota decis. 14. n. 3. et decis. 15. num. 2. *de Concess. præbend.* in novis. et alia Rota in Romana clericatus S. Petri 17 novem. 1602, coram Illust. D. card. Pamphilio; Gonzalez cit. gloss. 52, n. 38 et 40. ac seqq. Quidquid nonnulli de hoc dubitaverint.

423. *Vel quando Papa apponit manum super collatione beneficii, quod narrabatur esse reservatum, et non erat reservatum.* — Deinde talit data regula, quando Papa apponit manum super collatione beneficii, quod narrabatur esse reservatum: nam stante falsitate talis causæ narratæ, cessat ex parte summi pontificis intentio apponendi manum, sicque nulla causatur affectio. Æneas de Falconibus

ubi supra, quæst. 5. principal. *Effect.* 16. n. 2. Gonzalez cit. gloss. 52. n. 45. et alii. Atque istud generaliter esse intelligendum, ita videlicet, ut ubi appositio manus pontificiæ sequeretur ex falso præsupposito, affectio non teneat; tradit card. de Luca discurs. 23. *de Benefic.* n. 8. citans Rotam decis. 25. part. X. Recent., n. 31 et 32. hisce specialibus terminis loquentem.

424. *Limitatur quoque in beneficiis jurispatronatus laicalis ex fundatione, etc.* — Tertio limitatur eadem regula in beneficiis jurispatronatus laicalis, aut mixti, quod competit ex fundatione, ædificatione aut dotatione. Quia enim in his non solet dari expressa reservatio, cum Papa non soleat, neque etiam sine expressa mentione intendat derogare jurispatronatus laicorum, ne a piis fundationibus, ædificationibus, aut dotationibus Ecclesiarum retrahantur, ut dictum paulo superius num. 395. multominus intrabit tacita reservatio per appositionem manus pontificiæ. Petrus de Murga tract. *de Beneficiis,* quæst. 3. num. 359. Gonzalez cit. gloss. 52. n. 54. post Rotam in una Firmana beneficii, 13. man. 1596. coram Illust. D. Pamphilio, et alias sæpe. Tacentur nonnullæ consimiles limitationes, quarum universim decem enumerat Gonzalez cit. gloss. 52. n. 38. et seqq. quæ apud eundem videri possunt. Verum occasione horum

425. *Utrum ex appositione manus Papæ inducatur affectio, quando exinde resultaret præjudicium concordatorum, v. g. Germaniæ? Sententia negativa est recepta.* — Quæritur III. Utrum ex appositione manus Papæ inducatur affectio, quando exinde resultaret præjudicium concordatorum, v. g. Germaniæ, Franciæ? Resp. I. Sententia negativa est recepta inter doctores, asserentes, quod si ex tali appositione manus pontificiæ resultaret præjudicium concordatorum, data hactenus regula sit limitanda: quia tunc nulla inducitur affectio. Siquidem Papa in concordatis expresse solet dicere, atque declarare, se nolle in posterum aliqua beneficia suæ collationi quoquo modo reservare præter ea, quæ sunt expressa in concordatis. Ita Puteus decis. 266, in una Germana Gonzalez cit. reg. 8. Cancellar. gloss. 42. n. 51, istud limitans, nisi aliud ex Papæ intentione constaret. Rebutus in *Praxi benefic.* tit. *de Reservationib.* n. 35. asserens, quod in Francia, quamvis Papa apponat manum, semper ordinarius conferat, si non valet prima Papæ collatio,